

SÄKENI

Ilmestyy kerta kuukaudessa Fitchburgissa, Mass., Raivaajan kustannuksella ja toimittamana

Published every Month, by Finnish Soc. Pub. Co., Fitchburg, Mass.

TILAUSHINTA \$1.00 VUOSIKERTA

Entered at the Fitchburg Post Office as second class matter.

Yksilö sosialismin vallitessa

(Pala Morris Hillquitin teoksesta: "Sosialismin teoriana ja käytännössä." — Tulee kohdakkoin julaistavaksi Raivaajan kustannuksella.)

Yleisin kaikista vastaväitteistä sosialistista ajatuskantaa vastaan on se, että sosialistinen valtio saattaisi vaaraan yksilöllisen vapauden. Sellaisista mahdottomista novellinkirjoittajista alkain, kuten Eugen Richter ja David M. Parry, joiden käsityksinä sosialistisesta yhteiskunnasta ovat, että nykyiset tehdassäädökset tultaisiin ulottamaan kansallisen järjestelmän laajuuteen, teräväjärkiseen ja yleistietoiseen ajattelijaan Herbert Spenceriin saakka, joka vakuuttaa, että "kaikki sosialismi sisältää orjuutta", näyttävät kaikki porvarilliset filosootit pitävän myönnettynä asiana, että ihmiskunta nykyisin on nautimassa suuressa määrässä persoonallista vapautta ja että sosialismi tulisi suuresti rajottamaan, ellei kokonaan tukahuttamaan, sitä.

Socialistit kieltävät molemmat väitökset yhtä jyrkästi.

Nykyisen taloudellisen riippuvaisuuden ja taistelun järjestelmän aikana yksilöllinen vapaus on vaan mielikuvitusta. Hyvin vähäinen "huvittelijaluokka", se on, ihmisluokka, joka nauttii työtöntä ja runsasta tuloa ja on kokonaan erillään teollisuus-

den, ammattien, kaupan ja rahamaailman pyörteistä, epäilemättä nauttii jonkun verran yksilöllistä vapautta, mutta kaikilla nykyisen yhteiskunnan aineksilla ei tätä vapautta ole olemassa.

Työläiset, suurin kansanluokka, on kaikkea muuta, mutta ei vapaa: heidän työnsä ja huvituksena, heidän pukunsa ja asuntonsa, heidän elämänmuotonsa ja tapansa ovat heidän taloudellisten olojensa heille pakottamia.

“Ei poikkeuksellisesti, vaan yleiseen,” sanoo mr H. D. Lloyd, “työläisväestö tekee sellaista, jota se ei halua tehdä eikä saa, mitä se haluaa ja tarvitsee. Työläiset haluavat tehdä työtä kahdeksan tuntia päivässä; heidän täytyy työskennellä kymmenen, neljätoista, kahdeksantoista . . . He haluavat lähettää lapsensa koulun; heidän on pakko lähettää heidät tehtaaseen. He haluavat vaimojensa hoitavan heidän talouttaan; mutta näidenkin on pakko heittää sukkulaa tai ohjata jotain pyörää. Heidän täytyy työskennellä, kun he ovat sairaita; heidän on pakko lakata työstä toisen tahdosta; heidän on pakko työskennellä elämänsä pilalle, pysyäkseen hengissä. Ihmisten on pyydettävä työtä ja silloinkin eivät he sitä saa. Heidän on tyydyttävä vähäisempään kuin kohtuulliseen osaan tuotteista; heidän on uskallettava henkensä, ruumiinjäsenensä, tai terveytensä — omansa, vaimonsa ja lapsiensa — toisten itsekkäisyyden tai mielihohteen vuoksi.”

Eikä työmieheltä yksin ole riistetty yksilöllinen vapaus nykyisten olojen vallitessa. Kiinnitysten rasittamana ja rautatieyhtiöitten sortamana raatava maanviljelijä, yksityisestä ja epä säännöllisestä palvelustensa kysynnästä riippuva ammattimies ja “riippumattomuutensa” säilyttämiseksi ylivoimaa vastaan taisteleva pikku liikemies ovat kaikki sidottuja elämän ja toiminnan menoon, jota he eivät ole vapaaehtoisesti valinneet, vaan jonka väistämättömästi on heidän hartioilleen asettanut heidän liikehommiansa ja tehtäviensä taloudellinen pakko.

Ja vieläpä “mahtavat” ja rikkaat, nykyisen teollisuusraakenteen päät, ovat kaikkea muuta kuin vapaita; heidän rikkautensa elävänä, toimivana ja sijoitusta etsivänä pääomana hallitsee heitä ja kukistaa heidän yksityiset mielihalunsa; he ovat pikemminkin rikkautensa orjia kuin isäntiä.

Kaikki nämä puhtaasti taloudelliset esteet yksilölliselle vapaudelle tulevat välttämättömästi suuresti lievennetyiksi, elleivät kokonaan poistetuiksi sosialistisessa yhteiskunnassa, sillä sosialis-

min järjestelmä sisältää etupäässä valtion, jossa on suurempi taloudellinen varmuus ja teollisuustasa-arvoisuus.

“Mutta”, kysyttäne, “olettaen, että sosialismi tulisi poistamaan muutamia voimia, jotka nykyisin toimivat vastoin yksilön vapauden täydellistä käyttöä, eikö se tulisi synnyttämään uusia ja vaikeampia rajoituksia vapaudelle? Nykyisen olotilan aikana yksilölä on jonkuuverran sanomista ammuuttinsa valinnassa ja toimiensa ja tehtäviensä suorittamistavassa; sosialismin aikana toiselta puolin valtio olisi ainoa työnantaja ja määräisi jokaiselle kansalaiselle, mitä, missä ja miten hänen on työskenneltävä; eikö kansalainen siten tulisi olemaan valtionorja?”

Tämä väite, niin yleiseen käytetty sosialismia vastaan, sisältää kaksi peruserhdystä: se olettaa, että sosialistinen valtio voisi olla sen muodostavien yksilöiden joukosta riippumaton ja sitä vastustava voima ja että sosialismin järjestelmässä kaikkien teollisuuksien tulee olla kansalliseen hallitukseen eli “valtioon” keskitettyjä ja sen vallittavia.

Pohjaperiaatteena jokaisessa sosialistisessa yhteiskunnassa täytyy olla sen kansanvaltainen hallitus: sosialistinen valtio tulee saamaan sellaisen kokonaismuodon, vallan ja tehtävät, kuin kansalaisten enemmistö, vastaisten luokkaetujen häiritsemättä, vapaaehtoisesti haluavat antaa sille, eikä suinkaan ole uskottavaa otaksua, että nämä kansalaiset ehdoin tahdoin sulkevat itsensä ankaroiden itse tekemiensä lakien ja säädösten rautahäkkiin.

Paljon luultavampaa on, että miehet, joiden tentävänä tulee olemaan sosialistisen yhteiskunnan valtiollisen ja taloudellisen järjestelmän muodostaminen, tulevat pitämään kyllin huolta omasta yksilöllisestä vapaudestaan.

Ei ole myöskään mitään syytä otaksua, että sosialismin aikana “valtio” tulisi olemaan ainoa työnantaja. Sosialismi käsittää kollektiivisen omistusoikeuden sosialismin ja tuotantovälineisiin ja kollektiivisen teollisuuksien johdon, jotka perustuvat sosiaalisten työkalujen käyttöön. Sisältääkö tämä ehdottomasti valtion omistusoikeuden ja liikejohdon? Ei suinkaan. Vissit teollisuudet ovat jo nykyisin järjestettyjä kansalliseen mitataavaan ja voidaan niitä parhaiten johtaa tai hallita valtion tehtävinä; toiset sopivat paremmin kunnallishallituksen piiriin, toisia edelleen voidaan parhaimmilla tuloksilla hoitaa vapaaehtoisten joko valtion valvonnan ulkopuolella tai -alla olevien ko-

perativisten yhdistysten kautta, kun taasen moninaisia yksilöllistä laatua olevien teollisuuksien, kuten taiteitten ja tieteitten, täytyy välttämättömästi pysyä puhtaasti yksilöllisinä hommina. "Tyrrannimaisen valtion" kummitus on saanut vahvan jalansijan yksilöllisessä ajatuskoulussa harjoitettujen sosiaalisten filosofien mielessä, että sellaisetkin kirjoittajat kuin professori Richard T. Ely, jonka vilpittömyydestä ja huomiokyvystä ei voi olla epäilystäkään ja joka suinkaan ei ole vihamielinen sosialismille, ei ole täysin vapaa sen pelosta. "Vaikkapa", sanoo professori Ely, "hallituksen tehtävät supistettaisiin mahdollisimman vähäisiin muotoihin sosialismin mukaisesti, tulisi niillä, joiden käsiin olisi keskittynyt valtiollinen ja taloudellinen johto, olemaan ääretön mahti, miten hyvänsä he valittaisiin tai nimittäisiin. Myöskään emme me voi unohtaa mahdollisuuksia eri puolueiden liittymisestä vissejä tarkoituksia varten. Sosialismin aikana olisi täysin mahdollista kahden tai kolmen puolueen toimia yhdessä samoin kuin he joskus tekevät nykyisin. Taajaan ilmennyt väite, että demokraattinen ja republikaaninen puolue ovat toimineet yhdessä New Yorkin kaupungissa vallitakseen sen siviilihallintoa, näyttää olevan hyvin todennukainen; ja täysin ymmärrettävää on, että kaksi tai kolme puoluetta voisi toimia yhdessä edistääkseen etuja, jotka ovat mieluisia muutamille johtajille ja pitääkseen syrjässä, ellei juuri vainotakseen vastenmielisiä henkilöitä."

Julkituodessaan näitä pelkoja professori Ely huomaamattaan siirtää nykyiset olot asiaintilaan, jossa tällaisten olojen kaikki syyt kokonaan pumttuvat. Valtiolliset puolueet ovat luokkaretujen luomia ja välikappaleita ja "edut, jotka ovat mieluisia muutamille johtajille," joista hän mainitsee, ovat näiden johtajien politikassa edustaman luokan tai ihmisryhmän taloudellisia etuja. Aikanamme puoluepolitikko on, kuten tulemme eräässä myöhempänä olevassa luvussa yrittämään selittää, ilmaus kapitalistisesta tuotantotavasta ja kansan luokkien taloudellisesta taistelusta ja tulee se katoaman nykyisen taloudellisen järjestelmän pois-tettua.

Socialismin aikana ei tule olemaan mitään puoluepolitikkaa nykyisessä merkityksessä ja mitä väärinkäytöksiä voi kehittyä valtion tai teollisuuksien hallituksessa, voivat ne olla ainoastaan satunnaisia, johtuen ne yhteiskunnan kokemattomuudesta tai erehdyksestä hankintakyvyssä tai vustuunalaisten virkailijain persoonallisesta kykenemättömyydestä, pahansuopuudesta tai kunni-

anhimosta ja kummassakin tapauksessa ne voidaan helpommin korjata kuin valtiossa, jossa sellaisella väärinkäytöksellä on juurensa itse yhteiskunnan teollisuusjärjestelmän perusteessa.

Samanarvoinen väitteen kanssa, että sosialismi tulisi olemaan tuhoisa yksilölliselle vapaudelle, on samankaltainen väite, että sosialismi tulisi hävittämään ihmisen yksilöllisyyden ja samankaltaisuuden "kuollut taso" sosialismin aikana on yhtä kauhistuttava hirviö hyvälle "individualistille" kuin sosialistisen orjuuden kummitus. Ja se on yhtä epätodellinen. Sillä jos joku teollisuusjärjestelmä pyrkii hävittämään ihmisten yksilöllisyyden, ei se ole ehdotettu sosialistinen järjestelmä, vaan nykyinen taloudellinen järjestelmämme. Miljoonien työläisten kokoontuminen nykyaikaisiin teollisuuskeskuksiin, ollen työssä samanlaisissa olosuhteissa, sidottuina ainaisesti samaan yksitoikkoiseen konetyöhön, asuen samoissa yhdenkaltaisissa vuokrakasarmeissa ja viettäen samaa valettua, kalpeaa olemassaoloa, on omiaan muuttamaan heidät yhdeksi, toisistaan eroittamattomaksi, samankaltaiseksi joukkueeksi, joka pukeutuu, näyttää ja ajattelee melkein samalla tavalla. Toimeliaimpien ylempien luokkien miehet, kaikki ollen he kiintyneitä kaikkinelevään rikkauden tavoitteluun samojen menettelytapojen mukaan ja samoissa olosuhteissa ja joutilaat luokkamme, joita vaikeasti vaivaavat ainoastaan seuraelämän kankaat säännöt ja jotka ovat sidottuja yhtämittaisten ja väsyttävien seurapitojen veltostuttavaan elämään, muodostavat erilaisen, mutta ei silti vähemmän samankaltaisen tai enemmän miellyttävän ryhmän. Tätä luonnollista tyyppiyhtäläisyyttä eri yhteiskuntaluokissa seuraa jonkunlainen keinotekoinen yhtäläisyys, jonka aiheuttavat nykyiset taloudelliset olot toimien enemmän välittömällä tavalla. "Tarvitsee ainoastaan katsella, kun äsken rikastuneiden pojat tuhlavat rahojaan," huomuttaa Mr Mac Donald, "tai kun joukot, jotka teollisuuskorttelimme on syössyt sisältään, huvittelevat käsittääkseen huvituksien merkityksetömän yksitoikkoisuuden. Huonekaluistamme alkaen, jotka koneella ovat valmistetut tuhansista kappaleista, uskontoomme saakka, joka on valettu vissiin muotoihin ja jota harjotetaan kellomaisilla menettelytavoilla, yksilöllisyys on poikkeudellinen luonneilmaus.

"Meidän sivistyskantamme tuhlauksessa", huomauttaa professori Veblen, "samoinkuin muisakin kilpailun osissa, on

määrätty meitä lähinnä ylempänä arvokkaisuudessa olevien tavan mukaan; kunnes tällä tavalla, erittäinkin jokaisessa yhteiskunnassa, missä luokkaterot ovat enemmän epänuääräisiä, kaikki sopivaisuuden ja siveellisyyden säännöt ja kaikki kulutuksen mitta-kaavat ovat johdettavissa huomaamattomien astelaskujen kautta tapoihin ja ajatuskantoihin korkeimman sosiaalisen ja rahallisloukan — rikkaan joutilasluokan keskuudessa.”

Ja mr Vail ilmaisee saman ajatuksen lausueessaan: “Talpumus yhtäläisyyttä kohti johtuu yhdenarvoisuuden puutteesta taloudellisissa oloissa. Alemmat luokat koettavat matkia ylempiä luokkia välttääkseen silmiinpistävää sosiaalista alempiarvoisuutta. Seurauksena on, että yhteiskunta alituisen kulkee samaan kuiluun. Toiselta puolin, jokainen järjestelmä, joka pyrkisi vähentämään taloudellista epätasaisuutta, tulisi vaikuttamaan kuolettavasti matkimiseen. Samassa suhteessa kuin ihmiset tulevat tasa-arvoisiksi, he lakkaavat voittamasta toistensa matkimisesta. Tasa-arvoisten keskuudessa me löydämme todellista itse-näisyyttä.”
